

Jaarverslag

2019-2021

Inhoud

Samenstelling van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.....	4
Beknopt overzicht van de werkzaamheden van de Hoge Raad in de periode 2019 - 2021.....	5
Aanpassingen aan het huidig wettelijk en reglementair kader voor bedrijfsrevisoren.....	12
Toezicht op de bedrijfsrevisoren - Wet van 7 december 2016 en uitvoeringsbesluiten.....	12
Interactie tussen de Hoge Raad en het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren.....	13
Aanpassingen aan het huidig wettelijk en reglementair kader voor accountants, belastingadviseurs en erkende boekhouders(-fiscalisten).....	16
Adviesaanvragen in verband met beroepsnormen van het IAB of het BIBF.....	16
Adviesaanvragen in verband met beroepsnormen van het IBA.....	16
Aan gecertificeerde accountants en bedrijfsrevisoren voorbehouden opdrachten – Privé- en gerechtelijke expertises.....	17
Erkende revisoren en (semi-)prudentieel toezicht.....	17
Goedkeuring van beroepsnormen voor bedrijfsrevisoren.....	18
Verzoeken om goedkeuring van beroepsnormen voor bedrijfsrevisoren.....	19
Opvolging van de goedkeuring van een voor het IAB en het IBR gezamenlijke norm	21
<i>A posteriori</i> toetsing van de rechtsleer ontwikkeld door het IBR.....	21
IBR - IAB - BIBF - Voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en beperking van het gebruik van contanten.....	22

Norm IBR/IBA - Effectennorm.....	23
Meldingen aan de Hoge Raad omtrent het optreden van economische beroepsbeoefenaars	23
Bijlage 1 - Jaarrekening van de Hoge Raad over de boekjaren 2019-2021.....	26
Bijlage 2 - Adviezen, goedkeuring van normen en andere werkzaamheden van de Hoge Raad	27

Samenstelling¹ van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen

Voorzitter: De heer Jean-Marc DELPORTE

Leden: Mevrouw Ann JORISSEN
Mevrouw Cindy LAUREYS
Mevrouw Marie-Paule VANDORMAEL
De heer Loïc VAN STAËY
De heer Erik PEETERMANS (ontslagnemend)
De heer Jean-Luc STRUYF (ontslagnemend)

*

*

*

---

1 De benoemingen zijn gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 16 januari 2014 (tweede editie) (koninklijk besluit van 26 december 2013), van 16 januari 2015 (koninklijk besluit van 6 januari 2015), van 1 juni 2017 (koninklijk besluit van 22 mei 2017), van 22 november 2017 (koninklijk besluit van 12 november 2017) en van 16 maart 2018 (koninklijk besluit van 11 maart 2018).

Beknopt overzicht van de werkzaamheden van de Hoge Raad in de periode 2019 - 2021

Algemeen

De periode van 2019 tot 2021 is voor de economische beroepen vooral gekenmerkt door de wet waarbij het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) en het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF) zijn gefuseerd tot het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants, verkort: IBA, of ook nog: ITAA (het Engelse letterwoord voor het nieuwe instituut).

Het nieuwe wettelijke kader is vastgelegd in een wet van 17 maart 2019 (*Belgisch Staatsblad* van 27 maart 2019) maar heeft pas met de inwerkingtreding ervan op 30 september 2020 bindende kracht verkregen.

De hoofdlijnen van deze fusie kunnen als volgt worden weergegeven:

- De leden van het nieuwe instituut voeren de titel van (gecertificeerd) accountant of (gecertificeerd) belastingadviseur. Beroepsbeoefenaars die vóór de fusie van beide instituten de titel van zowel accountant als belastingconsulent voerden, mogen een bijzondere titel gebruiken, met name “gecertificeerd fiscaal accountant”. Wie voor het eerst in het register wordt ingeschreven, mag deze titel van “gecertificeerd fiscaal accountant” niet voeren. De leden van het nieuwe instituut oefenen hun beroepsactiviteiten uit, hetzij als zelfstandige (in hoofdberoep of bijberoep) voor rekening van derden, hetzij binnen een arbeidsovereenkomst of een door de overheid bezoldigde betrekking, waarbij het woord “intern” aan hun titel wordt toegevoegd.
- De toegang tot het beroep is overgenomen uit de vroegere regeling ter zake van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB). Wie vanaf 30 september 2020 de procedure voor de toegang tot het beroep opstart, verkrijgt na afloop hiervan de titel van gecertificeerd accountant of gecertificeerd belastingadviseur.
- Op de website van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants staat een openbaar register met alle leden (ook stagiairs) (<https://www.ita.be/nl/home>). Aan de hand van zoekcriteria, zoals de naam van een natuurlijk persoon of een kantoor (rechtspersoon) of een adres (postcode of naam van een stad) kunnen beroepsbeoefenaars worden teruggevonden. Elke zoekopdracht levert een resultaat op voor maximum 50 personen.
- Voor de leden van het nieuwe instituut geldt de verplichting van een kwaliteitstoetsing naar het model van de vroegere kwaliteitstoetsing bij het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB), ten minste eens om de zeven jaar. Die kwaliteitstoetsing wordt uitgevoerd door toetsers (leden van het nieuwe instituut) die worden geselecteerd “volgens een objectieve procedure die is opgezet om belangenconflicten tussen de toetsers en de beroepsbeoefenaar te voorkomen”.

- Het onderzoek van dossiers die tot een tuchtverwijzing kunnen leiden, verloopt zoals dit vroeger van toepassing was voor het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF). Dit onderzoek is in handen van een rechtskundig assessor en een plaatsvervangend rechtskundig assessor die zijn benoemd onder de advocaten die gedurende minstens tien jaar zijn ingeschreven op het tableau van een orde van advocaten.
- Na afloop van het onderzoek van het dossier beslist de (plaatsvervangend) rechtskundig assessor welk gevolg hieraan moet worden gegeven. Zo nodig wordt de beroepsbeoefenaar doorverwezen naar de tuchtinstanties, in een eerste fase naar de Tuchtcommissie, met de mogelijkheid voor beide partijen om beroep in te stellen bij de Commissie van Beroep. Ten slotte kan cassatieberoep worden ingesteld tegen de beslissing van de Commissie van Beroep.

Van de overgangsmaatregelen in de wet van 2019 kunnen er hierna een drietal vermeld worden:

- Stagiairs voltooien het traject voor de toegang tot het beroep onder de regeling die voor hen gold op het ogenblik waarop zij die procedure startten. Dit betekent dat wie een traject voor de toegang tot het beroep heeft opgestart, dit traject verder doorloopt onder de vroegere regeling, hetzij bij het BIBF (die persoon verkrijgt dan na afloop van de procedure de titel van accountant of fiscaal accountant), hetzij bij het IAB (en die verkrijgt na afloop van de procedure de titel van gecertificeerd accountant of gecertificeerd belastingadviseur).
- Voor beroepsbeoefenaars (natuurlijke personen of rechtspersonen) die als “accountant” (vroeger erkend boekhouder) of “fiscaal accountant” (vroeger erkend boekhouder-fiscalist) zijn ingeschreven, wordt de kwaliteitstoetsing pas verplicht na afloop van een termijn van vier jaar, te rekenen vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de datum van inwerkingtreding van de wet van 17 maart 2019, met name 1 oktober 2024.
- Tuchtdossiers die bij de inwerkingtreding van de wet van 17 maart 2019 bij de tuchtinstanties van één van de instituten aanhangig zijn, worden behandeld door het vóór de fusie bij het instituut bestaande tuchtorgaan. Elk beroep dat na de inwerkingtreding van de wet van 17 maart 2019 wordt ingesteld, wordt daarentegen overeenkomstig de wet van 17 maart 2019 door de Commissie van beroep behandeld.

Ten slotte zijn een aantal maatregelen opgenomen om leden van het vroegere “Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten” die voortaan de titel voeren van accountant of fiscaal accountant, in staat te stellen om, mits te slagen voor een schriftelijke en mondelinge proef over - naar gelang van het geval - 5 of 6 verschillende vakken, de titel van gecertificeerd accountant of gecertificeerd belastingadviseur te verkrijgen. Dit is geen voorlopige maatregel en geldt dus ook voor stagiairs die conform het wettelijk en reglementair “BIBF”-kader een traject voor de toegang tot het beroep hebben opgestart en na afloop hiervan de titel van accountant of fiscaal accountant zullen verkrijgen.

In het kader van de inwerkingtreding van de wet van 17 maart 2019 hebben de bevoegde Ministers veelvuldig beroep gedaan op de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, in de vorm van verzoeken om advies over de diverse ontwerpen van maatregelen ter uitvoering van de wet van 17 maart 2019:

- **Koninklijk besluit betreffende de toegang tot het beroep van accountant en belastingadviseur:** De Hoge Raad heeft op [17 oktober 2019 een advies](#) uitgebracht in antwoord op een verzoek daartoe van de federale Minister, bevoegd voor Economie, van 9 juli 2019. Dit koninklijk besluit van 11 september 2020 is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 30 september 2020. In het *Belgisch Staatsblad* van 7 oktober 2020 (tweede editie) is hierover een *erratum* bekendgemaakt.
- **Koninklijk besluit tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het IBA en de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering:** De Hoge Raad heeft op [17 oktober 2019 een advies](#) uitgebracht in antwoord op een verzoek daartoe van de federale Minister, bevoegd voor Economie, van 17 juli 2019. Dit koninklijk besluit van 11 september 2020 is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 30 september 2020.
- **Koninklijk besluit tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 17 maart 2019:** De Hoge Raad heeft op [14 mei 2020 een advies](#) uitgebracht in antwoord op een verzoek daartoe van de federale Minister, bevoegd voor Economie, van 3 april 2020. Dit koninklijk besluit van 11 september 2020 is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 30 september 2020.
- **Koninklijk besluit tot wijziging, wat de voorwaarden inzake beroepsverzekering betreft, van het koninklijk besluit van 11 september 2020:** De Hoge Raad heeft op [10 december 2021 een advies](#) uitgebracht in antwoord op een verzoek daartoe van de federale Minister, bevoegd voor Economie, van 30 september 2021. Het wijzigingsbesluit van 14 juni 2022 is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 19 juli 2022.

Voorts hebben de vertegenwoordigers van het nieuwe instituut de Hoge Raad om advies verzocht over de volgende onderwerpen:

- **Ontwerp van norm over de permanente vorming voor leden van het IBA:** De Hoge Raad heeft hierover twee adviezen uitgebracht: één op [19 mei 2020](#) en één op [20 november 2020](#).
- **Voorstel van procedurereglement voor het opleggen van maatregelen in het kader van artikel 118, § 1 van de antiwitwaswet:** De Hoge Raad heeft op [11 mei 2021 een advies](#) uitgebracht in antwoord op een verzoek daartoe van het IBA van 26 februari 2021, gevolgd door een ontmoeting op 18 mei 2021. De Hoge Raad heeft de [federale Minister, bevoegd voor Economie](#), de [federale Minister voor KMO's](#) en de [Voorzitter van de Cel voor financiële informatieverwerking](#) (verkort: CFI) laten weten dat in uitvoering van de wet van 17 maart 2019, vooraf andere maatregelen dienen te worden getroffen.

In het kader van het uitrollen van het nieuwe instituut, zijn er ook een aantal specifieke ontmoetingen gehouden met de leden van de Raad van het IBA.

- Het IBA heeft op verzoek van de heer Werner HUYGEN (EY) twee ontmoetingen belegd, één op 25 mei 2021 en één op 29 juni 2021, in verband met de toegang tot het beroep voor belastingadviseurs voor wie - op grond van aanvullende vormingen of de uitwerking van een *ad hoc* procedure voor personen die op fiscaal gebied al 7 jaar ervaring hebben - de stage zou kunnen worden versoepeld in de vorm van vrijstellingen voor het schriftelijk gedeelte van het bekwaamheidsexamen.
- Ook nog in verband met de toegang tot het beroep, heeft de Hoge Raad een anonieme brief gedateerd op 14 april 2021 ontvangen, met de boodschap dat zich tijdens een schriftelijke examensessie van het bekwaamheidsexamen in de lente van 2021 problemen zouden hebben voorgedaan. Na een briefwisseling hierover in juni 2021 tussen de Hoge Raad en het IBA, heeft de Hoge Raad verzocht om een ontmoeting met de vertegenwoordigers van het IBA, teneinde meer informatie te verkrijgen over het verloop van de diverse examens. Na afloop van deze ontmoeting op 8 oktober 2021 heeft de Hoge Raad op [9 november 2021 een schrijven](#) overgemaakt, waarin hij benadrukt dat bij het onderzoek van het in 2022 aan de Hoge Raad voor te leggen stagereglement rekening zal worden gehouden met de grieven uit de anonieme brief en de toelichting van het IBA.

Verder hebben de vertegenwoordigers van het IBA in het kader van de vergadering van 9 november 2021 aan de leden van de Hoge Raad een overzicht gegeven van de door ITAA ontwikkelde IT-tools voor zijn leden, zoals BeExcellent, Unified byInvoicing (BilltoBox) of ook nog eStox.

Het IBA heeft de Hoge Raad ook laten weten dat het nieuwe instituut in juni 2021 is erkend als lid van de *International Federation of Accountants* (verkort: IFAC).

*

*

*

Deze hervorming in de wereld van de economische beroepen heeft rechtstreeks of onrechtstreeks ook gevolgen gehad voor de Hoge Raad:

- Naar aanleiding van de fusie tussen het IAB en het BIBF werd in 2020 de bijdrage van de instituten in de werking van de Hoge Raad herzien. Zoals bekend, staan de beroepsorganisaties van de economische beroepsbeoefenaars in voor de financiering van de Hoge Raad. Sinds de inwerkingtreding van de wet van 17 maart 2019 zijn dat het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) en het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (IBA). De Hoge Raad stelt weliswaar zelf het bedrag van zijn begroting vast, maar de verdeelsleutel onder de instituten wordt door de instituten bepaald. De Hoge Raad werd in kennis gesteld van het akkoord tussen beide instituten: 40% voor het IBR en 60% voor het IBA.
- Bij de publicatie van de wet van 17 maart 2019 in het *Belgisch Staatsblad* heeft de Hoge Raad vastgesteld dat de Franstalige versie van de bepalingen over de Hoge Raad (voortaan de artikelen 79 tot en met 83 van deze wet) in essentie ongewijzigd zijn gebleven, terwijl er in de Nederlandstalige versie van de voorschriften inzake de Hoge Raad enkele ongelukkige wijzigingen waren opgedoken.

Op verzoek van de Hoge Raad kon de vroegere versie worden hersteld via de wet van 2 februari 2021 houdende diverse bepalingen inzake Economie, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 11 februari 2021.

Voorts heeft de Voorzitter van de Hoge Raad op 16 november 2020 [een schrijven gericht aan de nieuwe federale Minister, bevoegd voor Economie](#). De Minister en de Voorzitter van de Hoge Raad hebben elkaar op 18 januari 2021 ontmoet.

*

*

*

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft eveneens van nabij de werkzaamheden gevolgd die hebben geleid tot de goedkeuring van het “Wetboek van vennootschappen en verenigingen” (verkort: WVV) dat het Wetboek van vennootschappen van 7 mei 1999 vervangt (*Belgisch Staatsblad* van 6 augustus 1999 - tweede editie).

Het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 4 april 2019, kort erna gevolgd door de bekendmaking van het koninklijk besluit van 12 mei 2019 houdende aanduiding van de na te leven code inzake deugdelijk bestuur door genoteerde vennootschappen (*Belgisch Staatsblad* van 17 mei 2019) en het koninklijk besluit van 29 april 2019 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (*Belgisch Staatsblad* van 30 april 2019).

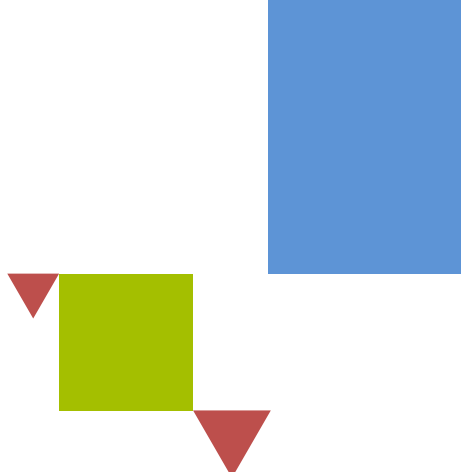
Als gevolg van de door het WVV aangebrachte wijzigingen dient de Raad van het IBR nieuwe normen uit te werken of bestaande normen te herzien. In de periode 2019-2021 was dit het geval voor de volgende normen:

- Aanpassingen aan de bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde ISA's (status: goedgekeurd);
- Vervanging van de norm inzake de opdracht van de bedrijfsrevisor in het kader van een inbreng in natura en quasi-inbreng (status: goedgekeurd);
- Nieuwe norm inzake de opdracht van de commissaris bedoeld in de artikelen 5:142 en 6:115 WVV (nettoactiefest) (goedkeuring in 2022 in voorbereiding);
- Nieuwe norm inzake de opdracht van de commissaris bedoeld in de artikelen 5:143 en 6:116 WVV (liquiditeitstest) (goedkeuring in 2022 in voorbereiding).

Over de herziening van andere, voorheen met het IAB gezamenlijke normen wordt met het ITAA overleg gepleegd. In de periode 2019-2021 is dit het geval geweest voor de volgende normen:

- Nieuwe norm inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar in het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan (WVV) (goedkeuring in voorbereiding);
- Vervanging van de norm inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar bij de omzetting van een entiteit (in openbare raadpleging);
- Vervanging van de norm inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar bij de ontbinding en vereffening van vennootschappen (in openbare raadpleging);
- Vervanging van de norm inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar met betrekking tot de controle van fusie- en splitsingsverrichtingen van vennootschappen (in openbare raadpleging).

De rol van de Hoge Raad in het goedkeuringsproces van al deze normen komt hierna aan bod.

Met betrekking tot de wet van 7 december 2016 zijn in de periode 2019-2021 bovendien nog verdere uitvoeringsmaatregelen goedgekeurd, zoals:

- De bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van 5 maart 2019 van het koninklijk besluit van 22 februari 2019 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, waarover de Hoge Raad op [29 juni 2017 ter attentie van de federale Minister, bevoegd voor Economie, een advies](#) heeft uitgebracht.
- De bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van 26 november 2019 van het koninklijk besluit van 11 november 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 17 augustus 2018 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor, waarover de Hoge Raad op [24 mei 2019 ter attentie van de federale Minister, bevoegd voor Economie, een advies](#) heeft uitgebracht.
- De bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van 22 september 2020 van het [koninklijk besluit van 11 september 2020](#) tot opheffing van de koninklijke besluiten bedoeld in artikel 145, 1°, 2°, 4°, 7°, 8° en 12° van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, waarover de Hoge Raad op [22 mei 2018 ter attentie van de federale Minister, bevoegd voor Economie, een advies](#) heeft uitgebracht.
- De Hoge Raad heeft op 14 december 2021 in antwoord op een verzoek van de federale Minister, bevoegd voor Economie, [een advies](#) uitgebracht over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de registratie als auditors of auditororganisaties van derde landen in het openbaar register van de bedrijfsrevisoren en het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole en het toezicht op auditors en auditororganisaties van derde landen. Dit koninklijk besluit is tot op heden nog niet definitief goedgekeurd.

De Hoge Raad heeft zich verder ook toegelegd op de analyse van een aantal ontwerpen in verband met mogelijke uitzonderingen op de onverenigbaarheden voor bedrijfsrevisoren van artikel 29 van de wet van 7 december 2016:

- Aanvankelijk **op verzoek van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren**: met een [brief van 25 juni 2019](#) en [16 oktober 2020](#).
- Vervolgens **op verzoek van de federale Minister, bevoegd voor Economie**: met een [advies van de Hoge Raad van 10 september 2021](#).

Dit ontwerp van koninklijk besluit is tot op heden nog niet definitief goedgekeurd.

*

*

*

Aanpassingen aan het huidig wettelijk en reglementair kader voor bedrijfsrevisoren

In 2019 heeft de Raad van het IBR de Hoge Raad om advies verzocht in verband met het vereiste aantal ECTS-studiepunten voor vrijstellingen bij de *theoretische stage-examens*. Na briefwisseling over een aantal vragen van de Hoge Raad is een ontmoeting belegd met de leden van de Stagecommissie van het IBR. Tijdens die ontmoeting - op 9 januari 2020 - zijn de overblijvende vragen uit het verzoek om advies aan bod gekomen, aangevuld met een voorstelling omtrent de werkzaamheden van de Stagecommissie van het IBR in 2019.

De Hoge Raad heeft op [22 januari 2020 zijn advies](#) uitgebracht.

Op 12 maart 2021 heeft opnieuw een ontmoeting plaatsgevonden tussen de Hoge Raad en de Stagecommissie van het IBR, met als agenda een overzicht van de werkzaamheden van de Stagecommissie van het IBR in 2020. Die jaarlijkse ontmoetingen vloeien voort uit de verplichting voor de Stagecommissie om verslag uit te brengen aan de Hoge Raad (artikel 9, lid 2, van het koninklijk besluit van 17 augustus 2018 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor).

Tot op heden heeft de Stagecommissie van het IBR nog geen gevolg gegeven aan het advies van 22 januari 2020 van de Hoge Raad.

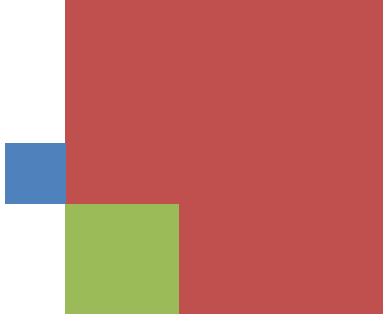
Toezicht op de bedrijfsrevisoren - Wet van 7 december 2016 en uitvoeringsbesluiten

In het kader van de geldende maatregelen voor bedrijfsrevisoren heeft de Hoge Raad herhaaldelijk een aantal punten in verband met de overgangsmaatregelen van de "OOB-regeling" van 2014 over externe rotatie moeten verduidelijken.

Reeds in 2016 had de Hoge Raad op verzoek van de federale Minister, bevoegd voor Economie, een advies uitgebracht betreffende de externe rotatie van commissarissen met één (of meerdere) opdracht(en) bij OOB's ([advies van 15 juni 2016](#)).

Naderhand kreeg de Hoge Raad in 2018 tweemaal vragen over de draagwijdte van de overgangsmaatregelen in de Europese verordening inzake externe rotatie, in het licht van het Belgisch wettelijk en reglementair kader:

- op een vraag in verband met de duur van (opeenvolgende) mandaten, gelet op de overgangsmaatregelen inzake externe rotatie van de "OOB-verordening" van 2014, ontving het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren een [schriftelijk antwoord op 24 januari 2018](#);
- op een gelijkaardige vraag van een bedrijfsrevisor in verband met de externe rotatie bij OOB's, ontvingen [die bedrijfsrevisor](#) en de [Voorzitter van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren een schriftelijk antwoord op 12 september 2018](#).

Op 25 juni 2021 diende het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren andermaal een verzoek in om advies over de externe rotatie van wettelijke auditors bij organisaties van openbaar belang. In de gegeven context heeft de Hoge Raad beslist om zijn advies van 2016, waarbij bepaalde voorschriften nog maar in ontwerp beschikbaar waren, te actualiseren. Het nieuwe advies van de Hoge Raad betreffende de externe rotatie bij organisaties van openbaar belang is [op 25 november 2021](#) goedgekeurd.

Interactie tussen de Hoge Raad en het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren

Tijdens de periode 2019-2021 zijn er diverse bilaterale of multilaterale contacten tussen de Hoge Raad en het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren geweest.

Er hebben verschillende ontmoetingen met het College plaatsgevonden, op initiatief van de Hoge Raad:

- Op 24 april 2019, een bilaterale ontmoeting met de vertegenwoordigers van het College, in het kader van de raadpleging over de OOB-kwaliteitscontrole;
- Op 17 oktober 2019 en 8 november 2019, twee bilaterale ontmoetingen met de vertegenwoordigers van het College, in het kader van de raadpleging over de niet-OOB-controleleidraden;
- Op 29 april 2020 was een bilaterale ontmoeting met de vertegenwoordigers van het College gepland, in het kader van de raadpleging over de OOB-kwaliteitscontrole. Wegens de Covid-19-gezondheids crisis is deze vergadering echter niet kunnen doorgaan. In 2020 diende het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren ten gevolge van de Covid-19-pandemie de niet-OOB-controleleidraden aan te passen;
- Op 5 februari 2021 heeft een bilaterale ontmoeting plaatsgevonden met de vertegenwoordigers van het College, in het kader van de raadpleging over de OOB- en de niet-OOB-controleleidraden, gevolgd door een contact tussen de voorzitters van beide organisaties op 26 april 2021.

Vóór en na al deze ontmoetingen hielden beide organisaties elkaar op de hoogte met schriftelijke documenten, die als bijlage bij dit jaarverslag zijn gevoegd. Het jongste [schrijven van de Hoge Raad aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren dateert van 18 juni 2021](#).

Voor 2022 zijn nieuwe contacten vooropgesteld, in het kader van de raadpleging over de OOB- en de niet-OOB-controleleidraden.

Deze ontmoetingen vormen een aanvulling op de schriftelijke contacten met het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren in het kader van de goedkeuringsprocedure voor ontwerpnormen en -aanbevelingen die de Raad van het IBR voorlegt, zodat het College maar ook de NBB en de FSMA de mogelijkheid worden geboden om op een bindend normatief document te reageren alvorens dit wordt goedgekeurd.

De Hoge Raad heeft ook deelgenomen aan de multilaterale Raadgevende vergaderingen op initiatief van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren, op 19 december 2019, 9 december 2020 en 1 december 2021. Die Raadgevende vergaderingen zijn voor de Hoge Raad de gelegenheid om toelichting te verstrekken bij zijn werkzaamheden en verwachtingen ten aanzien van de overige op deze Raadgevende vergaderingen uitgenodigde partijen.

*

*

*

Het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren heeft diverse - voor zijn werkzaamheden in België dienstige - protocols gesloten met een aantal betrokken partijen:

- Protocol met de FSMA (ondertekend op 18 oktober 2017);
- Protocol met de NBB (ondertekend op 14 juni 2019);
- Protocol met het IBR (ondertekend op 12 september 2018).

Wat de interactie met de Hoge Raad betreft, dient te worden verwezen naar het koninklijk besluit van 3 december 2017 betreffende de nationale samenwerking tussen het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren, de Hoge Raad voor de economische beroepen en de Minister bevoegd voor Economie, alsook betreffende de internationale samenwerking met derde landen, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 15 december 2017 (tweede editie).

De Hoge Raad is ingenomen met de ondertekening in april 2021 van het samenwerkingsakkoord en de gegevensbeschermingsovereenkomst tussen het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren en zijn Amerikaanse tegenhanger, de *Public Company Accounting Oversight Board* (verkort: PCAOB) voor de op een Amerikaanse gereglementeerde markt genoteerde Belgische vennootschappen.

Dankzij dit samenwerkingsakkoord zal het College, samen met de PCAOB, gezamenlijke inspecties in België kunnen uitvoeren bij bedrijfsrevisorenkantoren die optreden als commissaris van Belgische ondernemingen die genoteerd zijn op gereglementeerde markten in de Verenigde Staten (NYSE, NASDAQ, OTC, enz.).

Omgekeerd kan het College zich ook door de PCAOB laten bijstaan in het onderzoek naar de kwaliteit van de auditdiensten, geleverd door auditors uit de VS, voor Belgische ondernemingen wier auditwerkzaamheden onder toezicht staan van zowel het College als de PCAOB, bijvoorbeeld in het kader van consolidatiewerkzaamheden van internationale groepen.

*

*

*

De Hoge Raad heeft verder ook kennis genomen van soortgelijke initiatieven van Europese tegenhangers van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren:

- Het verzoek in oktober 2018 vanwege de Britse CMA om de structuur van de auditmarkt in Groot-Brittannië te becommentariëren, gevolgd door de publicatie in 2019 van het verslag van het “*Business, Energy and Industrial Strategy Committee*” op vraag van het Lagerhuis (“*House of Commons*”) om aan te geven welke wetgevende initiatieven eventueel wenselijk zijn;
- Het driejaarlijks verslag van de Franse H3C over de ontwikkelingen op de markt voor wettelijke audits (eerste verslag op 9 juni 2016 - tweede verslag op 17 juni 2019);
- De publicatie op 26 september 2019 van de studie “*Audit firm transparency reports not visible enough and ineffective*” door de Britse FRC.

Andere studies van de CEAOB hebben eveneens de aandacht van de Hoge Raad weerhouden:

- « *Duration of the audit engagement* », gepubliceerd op 28 november 2019;
- « [*Statement in view of COVID-19 impact on audits of financial statements*](#) », gepubliceerd op 25 maart 2020;
- « *Guidelines on appointment of statutory auditors by public interest entities* », gepubliceerd op 16 maart 2021;
- « *Guidelines on the auditors' involvement on financial statements in ESEF* », gepubliceerd op 9 november 2021.

De Hoge Raad stelt daarnaast vast dat er, met het oog op een mogelijke hervorming van de “auditrichtlijn” en/of de “OOB-verordening”, op Europees niveau een aantal openbare raadplegingen zijn geopend:

- In maart 2021 heeft het directoraat-generaal FISMA van de Europese Commissie een openbare raadpleging geopend, om na te gaan of, gelet op het *Wirecard*-schandaal, een uitbreiding van de opdracht van de ESMA al dan niet wenselijk is;
- In mei 2021 kondigde Europees commissaris Mairead McGUINNESS een hervorming aan van de “auditrichtlijn” / “OOB-verordening”, alsook in 2020 de toewijzing van een studie aan CEPS (*Centre for European Policy Studies*) (volgens de website van CEPS op heden nog niet voltooid);
- In november 2021 lanceerde het directoraat-generaal FISMA van de Europese Commissie een nieuwe openbare raadpleging, genaamd “*Corporate reporting – improving its quality and enforcement*”, die begin februari 2022 afloopt.

De Hoge Raad blijft deze gesprekken op Europees niveau verder volgen om zo snel mogelijk een beeld te hebben van de weerslag van die hervormingen op het Belgisch wettelijk, reglementair en normatief kader.

Een ander thema dat op Europees niveau aan bod is gekomen, is de publicatie van een mededeling in juni 2019 over de richtsnoeren inzake niet-financiële verslaggeving. Inmiddels heeft de Europese Commissie in 2021 een ontwerprichtlijn (tot wijziging van de boekhoudrichtlijn van 2013) bekendgemaakt, met name de “*Corporate sustainability reporting directive*” (verkort: CSRD), die uitgebreid zal worden besproken tijdens het Franse voorzitterschap van de Europese Unie in het eerste semester van 2022.

Aanpassingen aan het huidig wettelijk en reglementair kader voor accountants, belastingadviseurs en erkende boekhouders(-fiscalisten)

In het *Belgisch Staatsblad* van 20 december 2019 verscheen het koninklijk besluit van 9 december 2019 tot vastlegging van een reglement inzake de kwaliteitstoetsing van de externe leden van het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten en tot nadere regeling van het gebruik van de opdrachtbrief. Over het ontwerp van koninklijk besluit had de Hoge Raad [op 7 februari 2018 een advies](#) uitgebracht.

Op 27 februari 2020 heeft de vierde Kamer van het Europees Hof van Justitie een arrest gewezen waaruit de noodzaak bleek om het koninklijk besluit over de plichtenleer voor erkende boekhouders(-fiscalisten) te herzien. Op verzoek van de federale Minister van Middenstand heeft de Hoge Raad twee adviezen uitgebracht, [één op 26 mei 2020](#) en [één op 20 november 2020](#). De nieuwe versie van het reglement van plichtenleer voor erkende boekhouders(-fiscalisten) verscheen met de goedkeuring van het koninklijk besluit van 14 januari 2021 in het *Belgisch Staatsblad* van 11 februari 2021.

Adviesaanvragen in verband met beroepsnormen van het IAB of het BIBF

Op verzoek van de Raad van het IAB, heeft de Hoge Raad op [15 januari 2019 een advies](#) uitgebracht over de verenigbaarheid van de activiteit van domiciliëring van rechtspersonen en verenigingen. Voor zover de Hoge Raad bekend is, heeft het instituut nog geen definitieve tekst goedgekeurd.

Adviesaanvragen in verband met beroepsnormen van het IBA

Op verzoek van de Raad van het IBA, heeft de Hoge Raad een (met het IBR gezamenlijke) ontwerpnorm onderzocht met betrekking tot de opdracht van de beroepsbeoefenaar in het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan (zogenaamde “effectennorm”). Aansluitend op een ontmoeting op 5 januari 2022, heeft de Hoge Raad gevraagd om bepaalde aspecten van de ontwerpnorm anders te formuleren, zodat een gunstig advies over het ontwerp kan worden geformuleerd.

Aan gecertificeerde accountants en bedrijfsrevisoren voorbehouden opdrachten – Privé- en gerechtelijke expertises

In 2021 heeft de Hoge Raad zich gebogen over de reikwijdte van privé- en gerechtelijke expertises met betrekking tot de boekhouding van ondernemingen die uitsluitend aan bedrijfsrevisoren en gecertificeerde accountants zijn voorbehouden. Dit thema kadert meer bepaald in de context van een Nationaal register voor gerechtsdeskundigen dat vanaf 2023 publiek toegankelijk zou zijn voor niet-magistraten.

De analyse wordt verdergezet in 2022, rekening houdend met de informatie die de Hoge Raad zal hebben ontvangen.

Erkende revisoren en (semi-)prudentieel toezicht

In 2018 heeft de Hoge Raad zich op het vlak van de beroepsnormen betreffende het (semi-)prudentieel toezicht door “erkende” revisoren een proactieve rol toegemeten:

- in de vorm van [een brief aan de NBB, de FSMA en het IBR](#), in verband met de in 2011 goedgekeurde specifieke norm inzake medewerking aan het prudentieel toezicht, die aan bijwerking toe is;
- in de vorm van [een brief aan het IBR](#), in verband met het toezicht op de ziekenfondsen, naar aanleiding van de vaststellingen van het Rekenhof² met betrekking tot de commissarisverslagen in de ziekenfondssector, waarin aangedrongen wordt op een normatief initiatief terzake.

Met het oog op de bijwerking van de norm van 2011 heeft - op initiatief van het IBR - in december 2021 een ontmoeting plaatsgevonden met de medewerkers van het IREFI (Instituut van de Revisoren Erkend voor de Financiële Instellingen), het IBR en de Hoge Raad, met als agenda een gedachtewisseling over de stand van zaken in verband met de prudentiële controleopdrachten van de NBB.

Wat het toezicht op de mutualistische entiteiten betreft, heeft de Hoge Raad met toepassing van het injunctierecht dat hem krachtens artikel 31, § 3, van de wet van 7 december 2016 is verleend, het IBR [in juni 2019](#) de opdracht gegeven om een norm voor te bereiden betreffende de opdrachten van erkende bedrijfsrevisoren bij mutualistische entiteiten. Hij heeft de [Controledienst voor de ziekenfondsen \(CDZ\)](#) en [het Rekenhof](#) hierover geïnformeerd, zodanig dat zij op de hoogte zijn van het initiatief van de Hoge Raad.

---

2 Derde verslag van het Rekenhof over de controle op de ziekenfondsen in uitvoering van de resolutie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers van 22 oktober 2015, goedgekeurd in de algemene vergadering van het Rekenhof op 12 september 2018, 77 blz.

De Voorzitster en de Administrateur-generaal van de Controledienst voor de ziekenfondsen waren opgetogen over de vorderingen in dit dossier en hebben laten weten open te staan voor geregelde contacten hierover tussen de CDZ en de Hoge Raad.

Ontwerpnorm voor goedkeuring voorgelegd	Verzoek IBR	Hoorzitting IBR	Beslissing HREB
Norm over de opdrachten van erkende bedrijfsrevisoren bij mutualistische entiteiten	05/06/2020	04/09/2020	09/09/2020
	27/10/2020	15/01/2021	22/01/2021
	29/01/2021	N.V.T	18/02/2021
	Bericht van goedkeuring van 10 mei 2021 in het Belgisch Staatsblad van 19 mei 2021		

In de loop van de goedkeuringsprocedure voor de ontwerpnorm heeft de Hoge Raad de gebruikelijke instellingen geraadpleegd (College van toezicht op de bedrijfsrevisoren, NBB en FSMA) maar ook de CDZ, de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en het RIZIV.

Voorts zijn ook herhaaldelijk technische vergaderingen belegd met de Administrateur-generaal van de CDZ en zijn stafleden: op 22 december 2020, 19 juli 2021 en 20 september 2021.

De Hoge Raad is tevreden over de vruchtbare contacten met de CDZ, dankzij dewelke de norm kon worden goedgekeurd en eventuele latere bijwerkingen mogelijk worden gemaakt.

Goedkeuring van beroepsnormen voor bedrijfsrevisoren

In 2019 zijn twee normen die in 2018 door de Hoge Raad waren goedgekeurd, ook door de federale Minister, bevoegd voor Economie, goedgekeurd:

- [Bericht van 26 februari 2019 van de federale Minister, bevoegd voor Economie](#), met betrekking tot de goedkeuring van de norm tot wijziging van de norm van 10 november 2009 inzake de toepassing van de ISA's in België (*Belgisch Staatsblad* van 12 maart 2019);
- [Bericht van 26 februari 2019 van de federale Minister, bevoegd voor Economie](#), met betrekking tot de goedkeuring van de bijkomende norm (herzien in 2018) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's), genaamd "Het commissarisverslag in het kader van een wettelijke controle van de (geconsolideerde) jaarrekening en andere aspecten met betrekking tot de opdracht van de commissaris" (*Belgisch Staatsblad* van 12 maart 2019).

Verzoeken om goedkeuring van beroepsnormen voor bedrijfsrevisoren

In januari 2021 heeft de Raad van het IBR aan de Hoge Raad een ontwerpdocument voorgelegd met de beginselen van de normatieve techniek en een handleiding voor het opstellen van een norm. Na afloop van een voorbereidende ontmoeting met het IBR op 30 maart 2021 heeft de Hoge Raad zijn [commentaar/ suggesties op 21 april 2021 schriftelijk meegedeeld](#). De definitieve versie van beide documenten werd eind juni 2021 op de website van het IBR geplaatst.

In de periode 2019-2021 heeft de Hoge Raad zich gebogen over talrijke ontwerpnormen die hem door de Raad van het IBR voor goedkeuring zijn voorgelegd. Sommige van die normen gelden specifiek voor bedrijfsrevisoren, andere gelden ook voor andere economische beroepsbeoefenaars. Dit betreft dan meestal zogenaamde opdrachten “onder een gedeeld monopolie” waarmee bedrijfsrevisoren en gecertificeerde accountants bij wet zijn belast.

- Algemene norm

Ontwerpnorm voor goedkeuring voorgelegd	Verzoek IBR	Hoorzitting IBR	Beslissing HREB
Algemene norm van toepassing op alle opdrachten toevertrouwd door een onderneming aan de bedrijfsrevisor	15/07/2019	11/09/2019	19/09/2019
	10/10/2019 03/12/2019	N.V.T.	16/12/2019
	Bericht van goedkeuring van 13 maart 2020 in het <i>Belgisch Staatsblad</i> van 20 maart 2020		

- Bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde ISA's

Ontwerpnorm voor goedkeuring voorgelegd	Verzoek IBR	Hoorzitting IBR	Beslissing HREB
Bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's)	04/03/2020 19/05/2020 Intrekking: 09/07/2020	Gepland 10/07/20	N.V.T. 29/05/2020
	15/09/2020 07/12/2020	20/11/2020	21/12/2020
	Bericht van goedkeuring van 25 februari 2021 in het <i>Belgisch Staatsblad</i> van 10 maart 2021		

Via het schrijven van 21 december 2020 heeft de Hoge Raad het IBR op de hoogte gebracht van de beslissing tot goedkeuring van de voorgelegde norm; tegelijk heeft de Hoge Raad - met toepassing van het injunctierecht dat hem krachtens artikel 31, § 3, van de wet van 7 december 2016 is verleend - aan het IBR de opdracht gegeven om de norm betreffende de opdracht van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad te herzien. In zijn brief motiveert de Hoge Raad die opdracht door te stellen dat deze norm in 1992 is vastgesteld, met name vier jaar alvorens de sociale balans in het Belgische recht werd ingevoerd.

In september 2021 publiceerde het IBR een bijgewerkte versie van de brochure “De ondernemingsraad en de economische en financiële informatie - 24 praktische tips”. In december 2021 heeft het IBR over een nieuwe ontwerpnorm terzake ook een openbare raadpleging geopend.

- Norm over inbreng in natura en quasi-inbreng

Ontwerpnorm voor goedkeuring voorgelegd	Verzoek IBR	Hoorzitting IBR	Beslissing HREB
Norm inzake de opdracht van de bedrijfsrevisor in het kader van een inbreng in natura en een quasi-inbreng	16/10/2020	15/01/2021	22/01/2021
	29/01/2021	N.V.T.	17/02/2021
	Bericht van goedkeuring van 20 mei 2021 in het <i>Belgisch Staatsblad</i> van 26 mei 2021 (tweede editie)		

- Norm over permanente vorming

Ontwerpnorm voor goedkeuring voorgelegd	Verzoek IBR	Hoorzitting IBR	Beslissing HREB
Norm over permanente vorming	11/06/2020	04/09/2020	14/09/2020
	03/12/2020	N.V.T.	17/12/2020
	29/01/2021	N.V.T.	17/02/2021
	Bericht van goedkeuring van 10 juni 2021 in het <i>Belgisch Staatsblad</i> van 17 juni 2021		

- Norm voor de commissaris met betrekking tot de nettoactiefest

Ontwerpnorm voor goedkeuring voorgelegd	Verzoek IBR	Hoorzitting IBR	Beslissing HREB
Norm inzake de opdracht van de commissaris voorzien door de artikelen 5:142 en 6:115 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (WVV) (nettoactiefest)	02/06/2021	27/08/2021	03/09/2021
	01/10/2021	-	14/12/2021
	Verzoek vanwege het IBR voor een hoorzitting – gepland op 11 februari 2022		

- Norm voor de commissaris met betrekking tot de liquiditeitstest

Ontwerpnorm voor goedkeuring voorgelegd	Verzoek IBR	Hoorzitting IBR	Beslissing HREB
Norm inzake de opdracht van de commissaris voorzien door de artikelen 5:143 en 6:116 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (WVV) (liquiditeitstest)	02/06/2021	27/08/2021	03/09/2021
	01/10/2021	-	14/12/2021
	Verzoek vanwege het IBR voor een hoorzitting – gepland op 11 februari 2022		

Opvolging van de goedkeuring van een voor het IAB en het IBR gezamenlijke norm

[Het bericht over de goedkeuring](#) van de norm met betrekking tot de contractuele controle van KMO's en kleine (i)vzw's en stichtingen en de gedeelde wettelijk voorbehouden opdrachten bij KMO's en kleine (i)vzw's en stichtingen is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 12 maart 2019. Het gaat om een gezamenlijke norm voor het IBR en het IAB met uitwerking op de datum van bekendmaking van het bericht in het *Belgisch Staatsblad*. De ontwerpnorm is door de Hoge Raad goedgekeurd op [21 december 2018](#).

Gelet op de complexiteit van bepaalde voorschriften van de norm (met name qua toepassingsgebied) heeft de Hoge Raad het initiatief genomen om hierover een toelichting op te stellen; deze FAQ zijn in maart 2019 op de website van de Hoge Raad gepubliceerd onder de rubriek "Publicaties" - [FAQ](#).

In december 2019 heeft de Hoge Raad van het IBR een schrijven ontvangen met de vraag naar de impact van de inwerkingtreding van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen op de norm en de desbetreffende FAQ van de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft het IBR bij brief van 9 januari 2020 voorgesteld om met het oog op een bijwerking van de zogenaamde "KMO-norm" contact op te nemen met het IAB.

Tot op heden is die norm nog niet bijgewerkt, maar de analyse door beide instituten is aan de gang.

***A posteriori* toetsing van de rechtsleer ontwikkeld door het IBR**

Het ESEF-formaat of Europees uniform elektronisch verslagleggingsformaat ("*European Single Electronic Format*") is voor op een gereguleerde markt genoteerde vennootschappen de nieuwe standaard voor de publicatie op Europees niveau van het jaarlijks financieel verslag. Het verhoogt de vergelijkbaarheid en de toegang tot de informatie dankzij een eenvormig xHTML-formaat voor de jaarlijkse financiële rapportage en XBRL-markering ("*tagging*") met behulp van de iXBRL-technologie ("*Inline eXtensible Business Reporting Language*").

Aanvankelijk gold dit voor financiële staten opgesteld vanaf 1 januari 2020, maar in de lidstaten die de Europese Commissie hun voldoende gemotiveerd voornemen ter kennis hadden gebracht om hun emittenten een uitsteloptie aan te bieden, is die verplichting voor emittenten die dit wensten, verschoven naar de financiële staten opgesteld vanaf 1 januari 2021.

Naar aanleiding van zijn vergadering van 18 juni 2021 heeft de Hoge Raad vastgesteld dat met het oog op de uitwerking van een normatief kader voor op een gereguleerde markt genoteerde vennootschappen, de Raad van het IBR nog geen enkel initiatief in die zin had genomen. Er werden hooguit twee berichten gepubliceerd op de website van het IBR, één op 18 december 2020 en één op 11 januari 2021.

De Hoge Raad heeft het initiatief genomen om de Raad van het IBR hierover [aan te schrijven](#), met de bedoeling om, in toepassing van artikel 31 van de wet van 7 december 2016, tegen eind 2021 het nodige normatieve kader uit te werken, zodanig dat de commissarissen bij op een gereglementeerde markt genoteerde vennootschappen hierop kunnen terugvallen. Ook de [federale Minister, bevoegd voor Economie](#), de [Voorzitster van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren](#) en de [Voorzitter van de FSMA](#) werden hierover aangeschreven.

In die context heeft de Raad van het IBR eind 2021 een openbare raadpleging geopend over een ontwerpnorm betreffende de controle van de overeenstemming van de financiële overzichten met het ESEF-formaat.

IBR - IAB - BIBF - Voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en beperking van het gebruik van contanten

In 2018 beslisten de drie instituten tot een bijwerking van de norm van 4 februari 2011 (IBR), het reglement van 7 februari 2011 (IAB) en het reglement van 28 januari 2011 (BIBF), rekening houdend met de wijzigingen aan de wet WG/FT van 18 september 2017 in het kader van de omzetting van de vierde Europese richtlijn ter zake.

Ontwerpnorm/richtlijn voorgelegd voor goedkeuring (IBR) / voor advies (IAB) en (BIBF)	Verzoek IBR	Hoorzitting IBR	Beslissing HREB
Norm inzake de toepassing van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld (WG) en de financiering van terrorisme (FT) en tot beperking van het gebruik van contanten	13/12/2018 18/01/2019	10/04/2019	15/01/2019 15/04/2019
	26/07/2019	17/10/2019	08/11/2019
	20/12/2019	13/03/2020 (geannuleerd)	19/03/2020
	01/04/2020	N.V.T	14/04/2020
	Bericht van goedkeuring van 20 mei 2020 in het <i>Belgisch Staatsblad</i> van 2 juni 2020		

In 2019 heeft het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren ook een werkprogramma voorbereid in verband met de inspecties in het kader van de voorkoming van WG/FT, alsook een praktische handleiding voor de algemene risicobeoordeling inzake witwassen van geld.

Kort na de inwerkingtreding van deze nieuwe norm, heeft de wetgever met de wet van 20 juli 2020 de vijfde Europese AML-richtlijn in Belgisch recht omgezet; deze wet is in het *Belgisch Staatsblad* van 5 augustus 2020 bekendgemaakt.

Via specifieke bepalingen die in Belgisch recht zijn omgezet met de wet van 20 juli 2020 houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, zijn een aantal aanpassingen doorgevoerd aan de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur (met name aan de artikelen 6, §§ 2 en 3 / 29, § 2 / 30, § 2 / 33, § 2 / 54, § 2 / 62, § 1, 9° / 72, eerste lid, 13° van de wet). Hierbij is het bestaan erkend van de zogenaamde

“fiscale consultants” die zijn ingeschreven op een door het IBA bijgehouden openbaar register (evenwel zonder bij dit instituut te zijn aangesloten). Deze “fiscale consultants” zouden worden onderworpen aan een kwaliteitstoetsing door het IBA, zij het uitsluitend in verband met de naleving van de WG/FT-regels.

Het IBA heeft verder een aantal initiatieven genomen, zoals de lancering in 2020 van een contactpunt voor “klokkenluiders antiwitwas”.

Gelet op het arrest nr. 166/2021 van 18 november 2021 van het Grondwettelijk Hof, stelt de Hoge Raad vast dat de voornoemde aanpassingen aan de wet van 17 maart 2019 aan herziening toe zijn. De Hoge Raad is bereid om desgevraagd deel te nemen aan een werkgroep die de bevoegde ministers in het leven zouden roepen.

Norm IBR/IBA - "Effectennorm"

Naar aanleiding van de goedkeuring van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (WVV) werden nieuwe opdrachten toevertrouwd aan de commissarissen, of als er geen commissaris is, aan een bedrijfsrevisor of een gecertificeerd accountant. Beide instituten hebben zich dan ook toegelegd op de voorbereiding van een norm inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar in het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan:

Ontwerpnorm voorgelegd voor goedkeuring (IBR) / voor advies (ITAA)	Verzoek IBR	Hoorzitting IBR	Beslissing HREB
Norm inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar in het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan (WVV) (zogenaamde "effectennorm")	22/10/2021	05/01/2022	05/01/2022
	Verzoek IBA 21/10/2021	Ontmoeting 05/01/2022	Beslissing 05/01/2022
	Verder vervolg in 2022		

Meldingen aan de Hoge Raad omtrent het optreden van economische beroepsbeoefenaars

In de periode 2019-2021 is de Hoge Raad meermaals gecontacteerd in verband met problemen gerelateerd aan het optreden van economische beroepsbeoefenaars.

Er zijn bij de Hoge Raad een aantal dossiers tegen economische beroepsbeoefenaars ingediend, naast diverse verzoeken om bepaalde door economische beroepsbeoefenaars uitgevoerde opdrachten te onderzoeken. De Hoge Raad heeft ook vragen om informatie ontvangen in verband met de procedure voor het indienen van een klacht tegen economische beroepsbeoefenaars.

Wat de (procedure voor) klachten tegen beroepsbeoefenaars betreft, luidt het standpunt van de Hoge Raad - zoals steeds in het verleden - als volgt:

- *A priori* stelt de Hoge Raad zich voor individuele dossiers niet systematisch in de plaats van de instanties die de wetgever heeft aangewezen om klachten tegen economische beroepsbeoefenaars te behandelen en te onderzoeken, met name:
  - Voor dossiers gerelateerd aan bedrijfsrevisoren: het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren, krachtens de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren;
  - Voor dossiers gerelateerd aan accountants en belastingconsulenten: de Raad van het IAB, krachtens de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen en de wet van 22 april 1999 betreffende de beroepstucht voor accountants en belastingconsulenten;
  - Voor dossiers gerelateerd aan erkende boekhouders en erkende boekhouders-fiscalisten: de Nationale Raad, de Uitvoerende Kamers en de Kamers van Beroep van het BIBF, krachtens de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen;
  - Sinds de inwerkingtreding van de wet van 17 maart 2019 is het IBA belast met het onderzoek en de verdere behandeling van klachten tegen leden van het IBA (vroeger IAB en BIBF).
- De Hoge Raad komt dus niet tussen in lopende procedures.
- Mochten er echter aanwijzingen zijn dat de klachtenbehandeling niet naar behoren verloopt, dan kan dit aan de Hoge Raad ter kennis worden gebracht. In voorkomend geval neemt de Hoge Raad contact met het betrokken instituut of de bevoegde instantie om na te gaan of er zich effectief een probleem stelt.

*

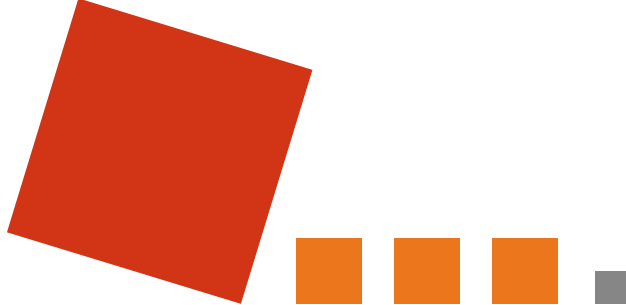
*

*

Naar aanleiding van talrijke vragen om toelichting, heeft de Hoge Raad over de volgende onderwerpen de betrokken instituten om verduidelijking verzocht:

- **Aan het IAB:** in antwoord op een verzoek van 14 december 2018, heeft de Raad van het IAB aan de Hoge Raad statistische gegevens bezorgd over het onderzoek van klachten en de behandeling door de tuchtinstanties (brieven van 15 februari 2019 en 29 maart 2019). Na onderzoek van die statistische gegevens heeft de Hoge Raad aangedrongen op een ontmoeting met de vertegenwoordigers van het IAB. Na afloop van de gedachtewisseling op 13 december 2019, heeft het IAB in het eerste kwartaal van 2020 verdere statistische gegevens verstrekt, gevolgd door briefwisseling tussen beide instanties.

- **Aan het BIBF:** de Hoge Raad had aangedrongen op een ontmoeting met de voorzitters van de Uitvoerende Kamers en deze was gepland op 13 maart 2020. Wegens de Covid-19-gezondheids crisis is die ontmoeting niet kunnen doorgaan. Niettemin heeft de Hoge Raad de gelegenheid gehad om de gedetailleerde gegevens te onderzoeken, welke hem bij brief van 11 maart 2020 waren verstrekt door Meester Peter VERSTRAETEN, rechtskundig assessor van de Nederlandstalige Uitvoerende Kamer, enerzijds, en bij brief van 16 april 2020 door Meester Jean-Paul TASSET, rechtskundig assessor van de Franstalige Uitvoerende Kamer anderzijds.

Na een onderzoek ten gronde van de gegevens vanwege het IAB en de rechtskundig assessoren van de Uitvoerende Kamers van het BIBF, enerzijds, en de toezichts- en tuchtregels opgenomen in de wet van 17 maart 2019 over de fusie van beide instituten, anderzijds, heeft de Hoge Raad beslist om een lijst met 10 aandachtspunten inzake toezicht en tucht bij [brief van 16 oktober 2020](#) aan het IBA mee te delen. De Hoge Raad heeft bovendien de federale Minister, bevoegd voor Economie, aangeschreven op [16 november 2020](#).

De Hoge Raad acht het op zijn minst gepast om op de website van het IBA aan te geven welke procedure moet worden gevolgd om een klacht over een lid van het instituut in te dienen, ten behoeve van zowel een ander lid van het instituut, als van een klant van de beroepsbeoefenaar of een – ten gevolge van ongepast gedrag van een lid – benadeelde derde. Naar het oordeel van de Hoge Raad is qua toezicht en tucht de nodige transparantie van primordiaal belang.

De verantwoordelijken bij het ITAA zouden zich bij voorbeeld kunnen inspireren op de aanpak qua communicatie van het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren over het indienen van een klacht (<https://www.fsma.be/nl/klacht-indienen-ctr>) of over de klokkenluidersprocedure (<https://www.fsma.be/nl/klokkenluidersprocedure-ctr>).

Bijlage 1 - Jaarrekening van de Hoge Raad over de boekjaren 2019-2021

	2021	2020	2019
Leden (aanwezigheidsgelden en verplaatsingskosten)	5.329,85	3.724,60	8.832,03
Bezoldigingen (met sociale bijdragen en hiermee verbonden kosten)	326.474,78	355.110,80	337.384,57
Publicatie- en vertaalkosten	12.475,66	2.697,32	6.695,49
Bureelonkosten	0,00	69,00	517,04
Meubelen en bureotica	3.465,32	4.208,54	4.884,95
Representatiekosten	200,00	0,00	200,54
Verplaatsingskosten (vergaderingen EC,..)	222,54	850,70	2.638,93
Diverse werkingskosten			
- Abonnementen op tijdschriften en aankoop boeken	7.717,73	6.668,21	6.128,21
- Andere werkingskosten	194,91	155,87	109,54
TOTAAL WERKINGSKOSTEN	356.080,79	373.485,04	367.391,30

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen en op voorstel van het interinstitutencomité, worden de lopende kosten van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, tussen 2011 en 2020, gedragen door de drie instituten van de economische beroepsbeoefenaars, elk voor een derde deel. Sedert de fusie tussen het IAB en het BIBF worden de werkingskosten gedragen voor 40 % door het IBR en voor 60 % door het ITAA.

	2021	2020	2019
DEKKING VAN DE WERKINGSKOSTEN	356.080,79	373.485,04	367.391,30
(buiten ontvangen interesten)*	0,00	0,00	0,00
BIJDRAGE IBR (2021 - 2020: 40 % / 2019: 33,33%)	142.432,32	149.394,02	122.463,77
BIJDRAGE ITAA (2021 - 2020: 60 %)	213.648,47	224.091,02	
BIJDRAGE IAB (2019: 33,33%)			122.463,77
BIJDRAGE BIBF (2019: 33,33%)			122.463,77

*Pro memorie: er moet worden opgemerkt dat bepaalde andere kosten eveneens gedragen worden door de instituten (bedragen elk voor hun deel). Het bedrag voor de dekking van de vertaling van adviezen gevraagd door de instituten aan de Hoge Raad bedraagt 0,00 euro voor het jaar 2021, 785,66 euro voor het jaar 2020 en 653,40 euro voor het jaar 2019.

Bijlage 2 - Adviezen, goedkeuring van normen en andere werkzaamheden van de Hoge Raad

Adviezen van de Hoge Raad

2019

1. [Advies van 15 januari 2019](#) over een ontwerp van norm van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten betreffende de verenigbaarheid van de activiteit van domiciliëring van rechtspersonen en vereniging
2. [Advies van 24 mei 2019](#) over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 17 augustus 2018 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor ¹
3. [Advies van 17 oktober 2019](#) over een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering ²
4. [Advies van 17 oktober 2019](#) over de toegang tot het beroep van accountant en belastingadviseur ³

2020

1. [Advies van 22 januari 2020](#) over de vereiste ECTS-studiepunten voor kandidaat-bedrijfsrevisoren om in het kader van de theoretische stage-examens vrijstellingen te verkrijgen
2. [Advies van 14 mei 2020](#) over een ontwerp van koninklijk besluit tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur en tot opheffing van de wet van

1 Koninklijk besluit van 11 november 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 17 augustus 2018 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor, *Belgisch Staatsblad* van 26 november 2019.

2 Koninklijk besluit van 11 september 2020 tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en, de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering, *Belgisch Staatsblad* van 30 september 2020, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 14 juni 2022, *Belgisch Staatsblad* van 19 juli 2022.

3 Koninklijk besluit van 11 september 2020 betreffende de beroepsopleiding van de accountants en van de belastingadviseurs, *Belgisch Staatsblad* van 30 september 2020; *Erratum* (bijlagen), *Belgisch Staatsblad* van 7 oktober 2020, tweede editie.

22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, met uitzondering van sommige bepalingen ⁴

3. [Advies van 19 mei 2020](#) over de ontwerpnorm inzake de permanente vorming voor leden van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants
4. [Advies van 26 mei 2020](#) inzake een ontwerp van koninklijk besluit tot goedkeuring van het reglement van plichtenleer van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF)
5. [Advies van 20 november 2020](#) inzake een ontwerp van koninklijk besluit tot goedkeuring van het reglement van plichtenleer van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF) ⁵
6. [Advies van 20 november 2020](#) over een ontwerp van norm van het ITAA inzake permanente vorming

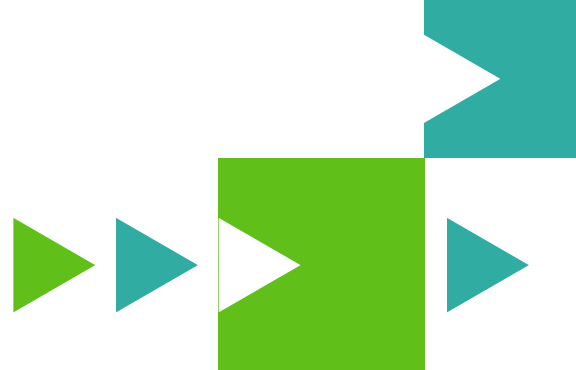
2021

1. [Advies van 11 mei 2021](#) omtrent een voorstel van “Procedurereglement voor het opleggen van maatregelen in het kader van artikel 118, § 1 van de antiwitwaswet”
2. [Advies van 10 september 2021](#) over een ontwerp van koninklijk besluit tot bepaling van de modaliteiten voor de toekenning van een afwijking op de onverenigbaarheid van artikel 29, § 2, 2° van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren
3. [Advies van 25 november 2021](#) over de externe rotatie van commissarissen met een opdracht (of meerdere opdrachten) bij OOB
4. [Advies van 10 december 2021](#) over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging, wat de voorwaarden inzake beroepsverzekering betreft, van het koninklijk besluit van 11 september 2020 tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en, de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering ⁶
5. [Advies van 14 december 2021](#) over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de registratie als auditors of auditororganisaties van derde landen in het openbaar register van de bedrijfsrevisoren en het publiek toezicht, de kwaliteitscontrole en het toezicht op auditors en auditororganisaties van derde landen

4 Koninklijk besluit van 11 september 2020 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur en tot opheffing van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, met uitzondering van sommige bepalingen, *Belgisch Staatsblad* van 30 september 2020.

5 Koninklijk besluit van 14 januari 2021 tot goedkeuring van het reglement van plichtenleer van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF), *Belgisch Staatsblad* van 11 februari 2021.

6 Koninklijk besluit van 14 juni 2022, *Belgisch Staatsblad* van 19 juli 2022.

Goedkeuringsprocedure van beroepsnormen

1. Norm tot wijziging van de norm anti-witwassen (AML), gemeenschappelijk voor de drie Instituten

Aanvraag voor goedkeuring / advies – schrijven van de drie instituten van 13 december 2018

- [Schrijven van 15 januari 2019 aan het IBR](#) - Verzoek vanwege de Hoge Raad om bijkomende info
- [Schrijven van 15 januari 2019 aan het IAB](#) - Verzoek vanwege de Hoge Raad om bijkomende info
- [Schrijven van 15 januari 2019 aan het BIBF](#) - Verzoek vanwege de Hoge Raad om bijkomende info

Schrijven van 18 januari 2019 vanwege het IBR met bijkomende info

- [Schrijven van 15 april 2019 aan het IBR](#) - Verzoek vanwege de Hoge Raad om een nieuwe versie van de ontwerpnorm “AML”
- [Advies van 15 april 2019](#) van de Hoge Raad aan het IAB in verband met de ontwerpnorm “AML”
- [Advies van 15 april 2019](#) van de Hoge Raad aan het BIBF in verband met de ontwerpnorm “AML”

Tweede aanvraag voor goedkeuring / advies – schrijven van de drie instituten van 26 juli 2019

- [Schrijven van 8 november 2019 aan het IBR](#) - Verzoek vanwege de Hoge Raad om herformulering van het ontwerp
- [Schrijven van 8 november 2019 aan het IAB](#) - Verzoek vanwege de Hoge Raad om herformulering van het ontwerp
- [Schrijven van 8 november 2019 aan het BIBF](#) - Verzoek vanwege de Hoge Raad om herformulering van het ontwerp

Derde aanvraag voor goedkeuring / advies – schrijven van de drie instituten van 20 december 2019

- [Schrijven van 19 maart 2020 aan het IBR](#) - Verzoek vanwege de Hoge Raad om herformulering van het ontwerp
- [Schrijven van 19 maart 2020 aan het IAB](#) - Verzoek vanwege de Hoge Raad om herformulering van het ontwerp
- [Schrijven van 19 maart 2020 aan het BIBF](#) - Verzoek vanwege de Hoge Raad om herformulering van het ontwerp

Vierde aanvraag voor goedkeuring / advies – schrijven van de drie instituten van 1 april 2020

- [Schrijven van 14 april 2020 aan het IBR](#) – Goedkeuring door de Hoge Raad van de ontwerpnorm “AML”
- [Schrijven van 14 april 2020 aan het IAB](#) – Gunstig advies vanwege de Hoge Raad omtrent de ontwerpnorm “AML”
- [Schrijven van 14 april 2020 aan het BIBF](#) – Gunstig advies vanwege de Hoge Raad omtrent de ontwerpnorm “AML”
- [Schrijven van 14 april 2020 aan de federale Minister, bevoegd voor Economie](#), in verband met de goedkeuring door de Hoge Raad van de ontwerpnorm “AML”

Bericht van goedkeuring door de federale Minister, bevoegd voor Economie

- [Bericht van 20 mei 2020](#) vanwege de federale Minister, bevoegd voor Economie, met betrekking tot de goedkeuring van de norm, met als titel “norm inzake de toepassing van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten” (*Belgisch Staatsblad*, 2 juni 2020)

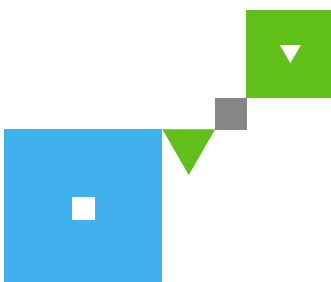
2. IBR - Norm inzake de opdrachten van de erkende bedrijfsrevisoren bij de mutualistische entiteiten

Injunctie vanwege de Hoge Raad, opgelegd aan het IBR

- [Schrijven van 24 juni 2019 aan het IBR](#) – Injunctie vanwege de Hoge Raad opgelegd aan het IBR
- [Schrijven van 25 juni 2019 aan de Controledienst voor de Ziekenfondsen \(CDZ\)](#) – info omtrent de injunctie vanwege de Hoge Raad opgelegd aan het IBR
- [Schrijven van 25 juni 2019 aan het Rekenhof](#) – info omtrent de injunctie vanwege de Hoge Raad opgelegd aan het IBR

Aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 5 juni 2020 vanwege het IBR

- [Schrijven van 9 september 2020 aan het IBR](#) – Opmerkingen vanwege de Hoge Raad op het ontwerp, voorgelegd ter goedkeuring

Tweede aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 27 oktober 2020 vanwege het IBR

- [Schrijven van 22 januari 2021 aan het IBR](#) – Verzoek vanwege de Hoge Raad tot herformulering van het ontwerp

Derde aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 29 januari 2021 vanwege het IBR (herformulering van het ontwerp)

- [Schrijven van 18 februari 2021 aan het IBR](#) – Goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp
- [Schrijven van 18 februari 2021 aan de federale Minister, bevoegd voor Economie](#), in verband met de goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp
- [Schrijven van 18 februari 2021 aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren](#), in verband met de goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp
- [Schrijven van 12 maart 2021 aan de Controledienst voor de Ziekenfondsen \(CDZ\)](#), in verband met de goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp
- [Schrijven van 12 maart 2021 aan het Rekenhof](#), in verband met de goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp

Bericht van goedkeuring door de federale Minister, bevoegd voor Economie

- [Bericht van 10 mei 2021](#) vanwege de federale Minister, bevoegd voor Economie, met betrekking tot de goedkeuring van de norm, met als titel “norm inzake de opdrachten van de erkende bedrijfsrevisoren bij de mutualistische entiteiten” (*Belgisch Staatsblad*, 19 mei 2021)

3. IBR - IAB – Gezamenlijke norm KMO, kleine (i)vzw's en stichtingen – Contractuele controle en gedeelde wettelijk voorbehouden opdrachten

Goedkeuring door de Hoge Raad / gunstig advies van de Hoge Raad omtrent het ontwerp van norm

- [Schrijven van 21 december 2018 aan de federale Minister, bevoegd voor Economie](#), in verband met de goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp
- [Schrijven van 21 december 2018 aan de Voorzitter van het IAB](#) (gunstig advies)
- [Schrijven van 15 januari 2019](#) vanwege de Hoge Raad aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren

Bericht van goedkeuring door de federale Minister, bevoegd voor Economie

- [Bericht van 26 februari 2019](#) vanwege de federale Minister, bevoegd voor Economie, met betrekking tot de goedkeuring van de norm met betrekking tot de contractuele controle van K.M.O.'s en kleine (i)vzw's en stichtingen en de gedeelde wettelijk voorbehouden opdrachten bij K.M.O.'s en kleine (i)vzw's en stichtingen, (*Belgisch Staatsblad*, 12 maart 2019)

2019, Frequently Asked Questions

<http://www.cspe-hreb.be/faq-frequently-asked-questions.php>

Noodzakelijke update ingevolge nieuw WVV

- Schrijven van 9 januari 2020 aan het IBR – suggestie voor overleg met ITAA

4. IBR – Algemene norm van toepassing op alle opdrachten toevertrouwd door een onderneming aan de bedrijfsrevisor (“*Sombrero-norm*”)

Aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 15 juli 2019 vanwege het IBR

- [Schrijven van 19 september 2019 aan het IBR](#) – Verzoek vanwege de Hoge Raad tot herformulering van het ontwerp, voorgelegd ter goedkeuring

Tweede aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 10 oktober 2019 en 3 december 2019 vanwege het IBR

- [Schrijven van 16 december 2019 aan het IBR](#) – Goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp
- [Schrijven van 13 december 2019 aan de federale Minister, bevoegd voor Economie](#), in verband met de goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp
- [Schrijven van 13 december 2019 aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren](#), in verband met de goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp

Bericht van goedkeuring door de federale Minister, bevoegd voor Economie

- [Bericht van 13 maart 2020](#) vanwege de federale Minister, bevoegd voor Economie, met betrekking tot de goedkeuring van de norm, met als titel “algemene norm van toepassing op alle opdrachten toevertrouwd door een onderneming aan de bedrijfsrevisor” (*Belgisch Staatsblad*, 20 maart 2020)

5. IBR - Norm tot wijziging van de “norm inzake de toepassing van de ISA's in België”

Bericht van goedkeuring door de federale Minister, bevoegd voor Economie

- [Bericht van 26 februari 2019](#) vanwege de federale Minister, bevoegd voor Economie, met betrekking tot de goedkeuring van de norm tot wijziging van de norm van 10 november 2009 inzake de toepassing van de ISA's in België (*Belgisch Staatsblad*, 12 maart 2019)

6. IBR - Bijkomende norm (herzien in 2018) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's)

Bericht van goedkeuring door de federale Minister, bevoegd voor Economie

- [Bericht van 26 februari 2019](#) vanwege de federale Minister, bevoegd voor Economie, met betrekking tot de goedkeuring van de bijkomende norm (herzien in 2018) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's), genaamd “Het commissarisverslag in het kader van een wettelijke controle van de (geconsolideerde) jaarrekening en andere aspecten met betrekking tot de opdracht van de commissaris” (*Belgisch Staatsblad*, 12 maart 2019)

7. IBR - Bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's)

**Aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 4 maart 2020 vanwege het IBR
Aanvullende aanvraag voor goedkeuring (aangepaste versie ingevolge
reparatiewetgeving WVV) – schrijven van 19 mei 2020 vanwege het IBR**

- [Schrijven van 29 mei 2020 aan het IBR](#) – opmerkingen omtrent de procedure (geen openbare raadpleging omtrent de aanpassingen)

**Intrekking van het ontwerp door het IBR – schrijven van 9 juli 2020
vanwege het IBR**

**Tweede aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 15 september 2020
vanwege het IBR**

**Derde aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 7 december 2020
vanwege het IBR (herformulering van het ontwerp)**

- [Schrijven van 21 december 2020 aan het IBR](#) – Goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp + Injunctie vanwege de Hoge Raad opgelegd aan het IBR om de normen van 7 februari 1992 betreffende de opdracht van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad bij te werken
- [Schrijven van 21 december 2020 aan de federale Minister, bevoegd voor Economie](#), in verband met de goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp en de injunctie opgelegd aan het IBR
- [Schrijven van 21 december 2020 aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren](#), in verband met de goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp en de injunctie opgelegd aan het IBR

**Bericht van goedkeuring door de federale Minister, bevoegd voor
Economie**

- [Bericht van 25 februari 2021](#) vanwege de federale Minister, bevoegd voor Economie, met betrekking tot de goedkeuring van de norm, met als titel "Bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's)" (*Belgisch Staatsblad*, 10 maart 2021)

8. IBR - Norm inzake de opdracht van de bedrijfsrevisor in het kader van een inbreng in natura en quasi-inbreng

**Aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 16 oktober 2020 vanwege het
IBR**

- [Schrijven van 22 januari 2021 aan het IBR](#) – Verzoek tot herformulering vanwege de Hoge Raad

Tweede aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 29 januari 2021 vanwege het IBR (herformulering van het ontwerp)

- [Schrijven van 17 februari 2021 aan het IBR](#) – Goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp
- [Schrijven van 17 februari 2021 aan de federale Minister, bevoegd voor Economie](#) – Goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp
- [Schrijven van 17 februari 2021 aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren](#), in verband met de goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp

Bericht van goedkeuring door de federale Minister, bevoegd voor Economie

- [Bericht van 20 mei 2021](#) vanwege de federale Minister, bevoegd voor Economie, met betrekking tot de goedkeuring van de norm, met als titel “norm inzake de opdracht van de bedrijfsrevisor in het kader van een inbreng in natura en quasi-inbreng” (*Belgisch Staatsblad*, 26 mei 2021, tweede editie)

9. IBR – Norm permanente vorming

Aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 11 juni 2020 vanwege het IBR

- [Schrijven van 14 september 2020 aan het IBR](#) – Verzoek tot herformulering vanwege de Hoge Raad

Tweede aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 3 december 2020 vanwege het IBR (herformulering van het ontwerp)

- [Schrijven van 17 december 2020 aan het IBR](#) – herhaling van het verzoek vanwege de Hoge Raad tot aanpassing van het ontwerp

Derde aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 29 januari 2021 vanwege het IBR (aanvullende herformulering van het ontwerp)

- [Schrijven van 17 februari 2021 aan het IBR](#) – Goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp
- [Schrijven van 17 februari 2021 aan de federale Minister, bevoegd voor Economie](#) – Goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp
- [Schrijven van 17 februari 2021 aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren](#), in verband met de goedkeuring door de Hoge Raad van het ontwerp

**Bericht van goedkeuring door de federale Minister, bevoegd voor
Economie**

- [Bericht van 10 juni 2021](#) vanwege de federale Minister, bevoegd voor Economie, met betrekking tot de goedkeuring van de norm, met als titel “norm permanente vorming” (*Belgisch Staatsblad*, 17 juni 2021)

10. IBR – Norm inzake de opdracht van de commissaris voorzien door de artikelen 5:142 en 6:115 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (WVV) (Nettoactietest)

Aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 2 juni 2021 vanwege het IBR

- [Schrijven van 3 september 2021 aan het IBR](#) – Verzoek vanwege de Hoge Raad tot herformulering

**Tweede aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 1 oktober 2021 vanwege
het IBR (herformulering van het ontwerp)**

- [Schrijven van 14 december 2021 aan het IBR](#) – Tweede verzoek vanwege de Hoge Raad tot herformulering

11. IBR – Norm inzake de opdracht van de commissaris voorzien door de artikelen 5:143 en 6:116 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (WVV) (Liquiditeitstest)

Aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 2 juni 2021 vanwege het IBR

- [Schrijven van 3 september 2021 aan het IBR](#) – Verzoek vanwege de Hoge Raad tot herformulering

**Tweede aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 1 oktober 2021 vanwege
het IBR (herformulering van het ontwerp)**

- [Schrijven van 14 december 2021 aan het IBR](#) – Tweede verzoek vanwege de Hoge Raad tot herformulering

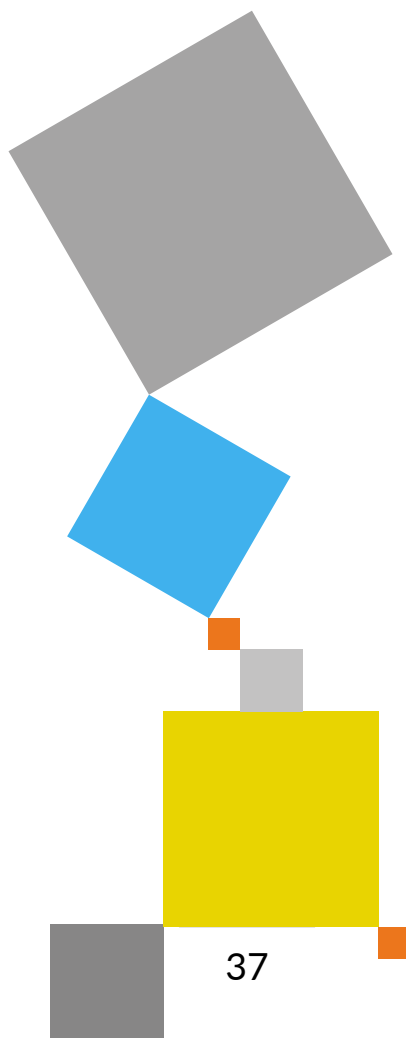

12. IBR-ITAA – Norm inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar in het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan (Wetboek van vennootschappen en verenigingen) (“Effectennorm”)

Aanvraag voor goedkeuring – schrijven van 22 oktober 2021 vanwege het IBR

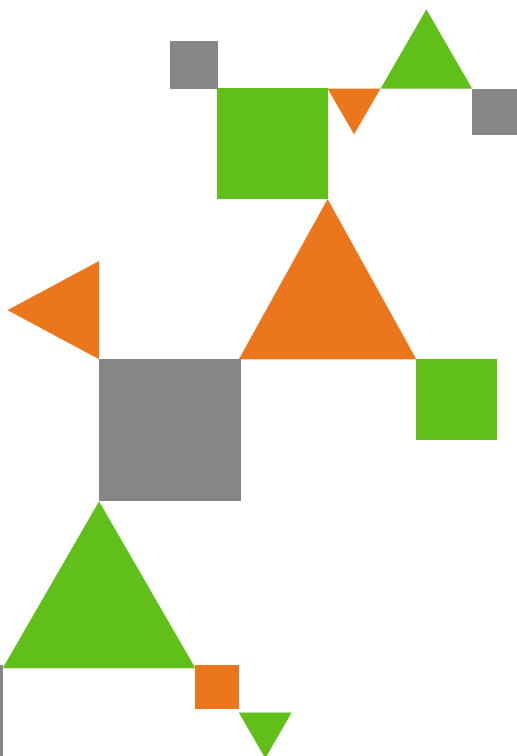
Verzoek om advies – schrijven van 21 oktober 2021 vanwege het ITAA

- Hoorzitting/ontmoeting met de vertegenwoordigers van de instituten op 5 januari 2022 - verzoek vanwege de Hoge Raad tot herformulering

13. Controleleidraden voor kwaliteitscontrole bedrijfsrevisoren - Raadpleging van de Hoge Raad door het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (CTR)

- [Schrijven van 22 mei 2019](#) aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren - kwaliteitscontrole 2018
- [Schrijven van 13 december 2019](#) aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren - kwaliteitscontrole niet-OOB 2019
- [Schrijven van 27 april 2020](#) aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren – uitstel (ingevolge de COVID-19-gezondheids crisis) van de bespreking omtrent de kwaliteitscontrole OOB 2019
- [Schrijven van 21 december 2020](#) aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren – kwaliteitscontrole 2020, aangepast aan de gevolgen van de COVID-19-gezondheids crisis
- [Schrijven van 25 maart 2021](#) aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren – kwaliteitscontrole 2020, aangepast aan de gevolgen van de COVID-19-gezondheids crisis
- [Schrijven van 18 juni 2021](#) aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren – kwaliteitscontrole 2020/2021, aangepast aan de gevolgen van de COVID-19-gezondheids crisis

Andere werkzaamheden van de Hoge Raad

14. Activiteiten van domiciliëring

- [Schrijven van 28 januari 2019](#) aan de Voorzitter van het interinstututencomité (IBR-IAB-BIBF) inzake de verenigbaarheid van de activiteit van domiciliëring van rechtspersonen en verenigingen

15. Onverenigbaarheden voor bedrijfsrevisoren

- [Schrijven van 25 juni 2019](#) aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren omtrent een voorontwerp van koninklijk besluit betreffende uitzonderingen/afwijkingen op de onverenigbaarheden voor bedrijfsrevisoren
- [Schrijven van 16 oktober 2020](#) aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren inzake de uitzonderingen/afwijkingen op de onverenigbaarheden voor bedrijfsrevisoren

16. Economische beroepen – aandachtspunten voor de nieuwe federale Minister, bevoegd voor Economie

- [Schrijven van 16 november 2020](#) vanwege de Hoge Raad aan de federale Minister, bevoegd voor Economie, in verband met diverse aandachtspunten voor de economische beroepen

17. Toezicht, kwaliteitstoetsing en tucht binnen het ITAA

- [Schrijven van 16 oktober 2020](#) vanwege de Hoge Raad aan het ITAA – tien aandachtspunten inzake toezicht en tucht
- Reactie vanwege het ITAA van 7 december 2020

18. Antiwitwas-toezichtsoverdracht van het ITAA

- [Schrijven van 16 oktober 2020](#) vanwege de Hoge Raad aan het ITAA
- Reactie vanwege het ITAA van 7 december 2020
- [Schrijven van 7 juni 2021](#) aan de Voorzitter van het ITAA
- [Schrijven van 7 juni 2021](#) aan de federale Minister, bevoegd voor Economie
- [Schrijven van 7 juni 2021](#) aan de federale Minister van Middenstand
- [Schrijven van 7 juni 2021](#) aan de Voorzitter van de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI)
- Reactie vanwege het ITAA van 14 juli 2021

19. Toegang tot het beroep – evolutie

- [Schrijven van 9 november 2021](#) aan de Voorzitter van het ITAA naar aanleiding van een anonieme brief in verband met het schriftelijk bekwaamheidsexamen

20. IBR-Handleiding voor het opstellen van een norm

- [Schrijven van 21 april 2021](#) aan de Voorzitter van het IBR

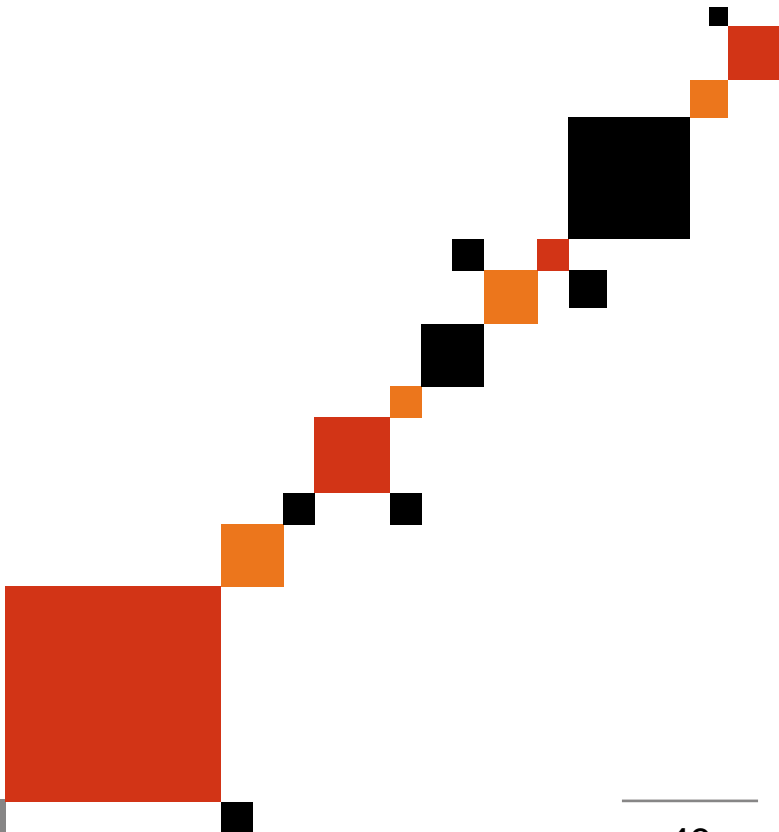
21. *European Single Electronic Format (ESEF)*

- [Schrijven van 28 juni 2021](#) aan de Voorzitter van het IBR
- [Schrijven van 28 juni 2021](#) aan de federale Minister, bevoegd voor Economie
- [Schrijven van 28 juni 2021](#) aan het College van toezicht op de bedrijfsrevisoren (CTR)
- [Schrijven van 28 juni 2021](#) aan de Voorzitter van FSMA

22. Privé- en gerechtelijke expertises met betrekking tot de boekhouding van ondernemingen

- [Schrijven van 19 oktober 2021](#) aan de Voorzitter van het ITAA
- [Schrijven van 19 oktober 2021](#) aan de federale Minister, bevoegd voor Economie
- [Schrijven van 19 oktober 2021](#) aan de federale Minister, bevoegd voor KMO
- [Schrijven van 19 oktober 2021](#) aan de federale Minister van Justitie
- Reactie vanwege het ITAA van 26 oktober 2021

***

Hoge Raad voor de Economische Beroepen

City Atrium

8ste verdieping

Vooruitgangstraat 50 - B-1210 Brussel

Tel: + 32 2 277.64.11

Email: CSPEHREB@cspe-hreb.be

www.cspe-hreb.be

Verantwoordelijke uitgever: De heer Jean-Marc Delporte, Voorzitter

Met dank aan de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
voor de praktische ondersteuning bij de opmaak van dit jaarverslag